

PRENUMERATA

Rocznie 48 Mk., Kr. 90
półrocznie 24 Mk., Kr. 48
kwartalnie 12 Mk., Kr.
ron 24.

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.
WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

OGŁOSZENIA.

Cena za wiersz drobny
go pisma (petit) po tech-
ście 1 mk.
Kolumna 6 łamów.
Numer pojedynczy
20 fenigów.

Redakcja i Administracja: Miodowa № 20.

Redakcja otwarta od 9—3 p. p.

Redaktor przyjmuje od 1—2 p. p.

Telef. red. 44-05. Telef. admin. 44-50.

DZIAŁ URZĘDOWY.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji powiatowych władz administracyjnych I instancji na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Art. 1. Dawny rosyjski administracyjny podział na powiaty zostaje tymczasowo utrzymany.

Powiatowa władza administracyjna I instancji zwie się Starostwem.

Art. 2. Na czele Starostwa stoi Starosta, który jest przedstawicielem władzy państwowej w powiecie.

Starostę mianuje Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 3. Starosta sprawuje zarząd powiatu przy pomocy urzędników, mianowanych dla poszczególnych działów administracji przez właściwych Ministrów, względnie Wojewodę; jest on odpowiedzialnym wykonawcą zleceń Wojewody i służbowym przełożonym wszystkich urzędników Starostwa.

Do czasu wprowadzenia województw jest Starosta odpowiedzialnym wykonawcą zleceń poszczególnych Ministrów.

Art. 4. Do zakresu działania Starosty należą wszelkie sprawy administracji państwowej, z wyjątkiem spraw, przekazanych administracji wojskowej, sądowej, skarbowej, szkolnej, kolejowej i pocztowo-telegraficznej oraz urzędem ziemskim. Starosta wydaje, zatwierdza i podpisuje wszystkie rozporządzenia, zarządzenia i orzeczenia Starostwa, może jednak poruczyć referentom Starostwa w swem zastępstwie wydawanie i podpisywanie zarządzeń i orzeczeń. Rozporządzenia, odnoszące się do całej ludności powiatu, poszczególnych miejscowości lub też pewnych grup ludności, tudzież zarządzenia i orzeczenia, wystosowywane do urzędów publicznych podpisywać może tylko Starosta, względnie jego zastępca.

Art. 5. Urzędy działów administracji skarbowej i szkolnej, działające w powiecie, mają projekty rozporządzeń i zarządzeń treści ogólnej, skierowane do urzędów podwładnych Starości, np. magistratów, urzędów gminnych i t. p., przysyłać przed ich wydaniem Starości celem uzyskania jego zgody.

Gdyby Starosta sprzeciwił się ich wydaniu, należy sprawę przedłożyć do decyzji właściwego Ministra, względnie Wojewody, który powołać decyzję w porozumieniu z władzą skarbową, względnie szkolną II instancji.

Art. 6. Starostę zastępuje jeden z referentów administracyjnych, którego wyznaczy Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 7. Aż do wydania przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi Ministrami instrukcji dla Starostw obowiązują nadal dotychczasowe postanowienia, dotyczące organizacji urzędów powiatowych, o ile nie zostały zmienione niniejszym rozporządzeniem.

Art. 8. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Prezydent Ministrów:

(—) I. J. Paderewski.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) S. Wojciechowski.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 29 sierpnia 1919 r. w przedmiocie uposażenia pisarzy gminnych i ich pomocników na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

§ 1.

Wydział Powiatowy może uchwalić uposażenie pomocników wyznacza Wydział Powiatowy z tem jednak zastrzeżeniem, że uposażenie nie może być mniejsze od norm, wymienionych w § 2 niniejszego rozporządzenia.

Wydział Powiatowy może uchwalić uposażenie przewyższające normy wymienione w § 2.

§ 2.

Roczne normy minimalnej pensji są następujące:

I. Dla pisarzy gminnych:

a) w gminach z ludnością do 5,000 mieszkańców — 3,600 mk.;

b) w gminach z ludnością do 10,000 mieszkańców — 4,800 mk.;

c) w gminach z ludnością ponad 10,000 mieszkańców — 6,000 mk.

II. Dla pomocników pisarzy gminnych:

a) w gminach z ludnością do 5,000 mieszkańców — 1,800 mk.;

b) w gminach z ludnością do 10,000 mieszkańców — 2,400 mk.;

c) w gminach z ludnością ponad 10,000 mieszkańców — 3,000 mk.

§ 3.

W gminach, w których urzędnicy gminni pobierali dotąd uposażenie wyższe od norm wymienionych w § 2, nie może im ono być zmniejszone.

§ 4.

W urzędach gminnych powinno być zatrudnionych:

a) w gminach z ludnością do 5,000 mieszkańców — przynajmniej 1 pisarz;

b) w gminach z ludnością do 10,000 mieszkańców — przynajmniej 1 pisarz i 1 pomocnik;

c) w gminach z ludnością ponad 10,000 mieszkańców — 1 pisarz i 2 pomocników.

§ 5.

Gminy obowiązane są dostarczać pisarzom gminnym mieszkania, światła i opalu w naturze lub, za zgodą pisarza, wypłacać odpowiedni równoważnik pieniężny.

Wysokość świadczeń w naturze lub równoważnika pieniężnego ustala Wydział Powiatowy.

§ 6.

Wydatki kancelaryjne, np. na materiały piśmiennicze, księgi biurowe, blankiety urzędowe, przedpłatę „Dziennika Ustaw” i innych wydawnictw urzędowych, powinny być pokrywane z ogólnych funduszków gminy.

Wysokość odnośnej pozycji budżetu gminnego określa Wydział Powiatowy.

§ 7.

Pensje wypłaca pisarzom i ich pomocnikom Kasa gminy z funduszków gminnych miesięcznie zgóry.

§ 8.

Pensje pracowników gminnych wypłacane w walucie innej, niż markowa, przelicza się po kursie ustanowionym dla pensji urzędników państwowych.

§ 9.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem 1 października 1919 roku.

Prezydent Ministrów:

(—) I. J. Paderewski.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) S. Wojciechowski.

INSTRUKCJA

dla komisji kwalifikacyjnych Policji Państwowej, wydana przez Ministra Spraw Wewnętrznych na podstawie art. 25 ustawy o Policji Państwowej.

§ 1.

Dla oceny o możliwości przyjęcia kandydatów do Policji Państwowej tworzą się dwojakie komisje kwalifikacyjne:

a) dla kandydatów na wyższych funkcjonariuszów przy Główniej Komendzie Policji,

b) dla kandydatów na niższych funkcjonariuszów przy powiatowych i miejskich Komendach Policji.

§ 2.

Do komisji dla wyższych funkcjonariuszów wchodzi:

1) przedstawiciel Ministra Spraw Wewnętrznych, jako przewodniczący,

2) przedstawiciel Główniej Komendy Policji,

3) przedstawiciel Prokuratury Sądu Apelacyjnego,

4) przedstawiciel wojskowości,

5) lekarz.

§ 3.

Do komisji dla niższych funkcjonariuszów wchodzi:

1) Komisarz Rządu, jako przewodniczący,

2) Prezydent lub Burmistrz danej gminy miejskiej, względnie ich zastępca, lub Delegat Wydziału powiatowego,

3) przedstawiciel Prokuratury Państwa lub Sądu,

4) przedstawiciel wojskowości,

5) lekarz,

6) Kierownik miejskiej lub powiatowej Policji lub ich zastępcy.

Uwaga: Ponadto właściwemu Komendantowi Okręgowemu przysługuje prawo delegowania swego przedstawiciela w charakterze członka komisji.

§ 4.

Komisje kwalifikacyjną zwołuje, w miarę potrzeby, przewodniczący na wniosek odnośnej Komendy Policji, która obowiązana jest zawiadomić członków komisji i kandydatów o miejscu i czasie posiedzenia komisji.

§ 5.

Komisje kwalifikacyjne sprawdzają czy kandydaci posiadają warunki przewidziane w art. 26 ustawy o Policji, a mianowicie:

1) obywatelstwo polskie,

2) nieskazitelną przeszłość,

3) wiek od 23 do 45 lat,

4) zdrową i silną budowę ciała oraz wzrost od powiedni,

5) znajomość języka polskiego w piśmie i słowie i umiejętności liczenia.

§ 6.

Kandydaci na wyższych funkcjonariuszów Policji muszą prócz warunków zdrowia i moralności posiadać wykształcenie: do zastępcy komendanta okręgowego włącznie — conajmniej świadectwo z ukończenia średniego zakładu naukowego, na komendantów okręgowych, zastępcę głównego komendanta i głównego komendanta — wykształcenie wyższe.

Oficerowie rezerwy o ile nie posiadają wyższego wykształcenia, mają prawa kandydatów z wykształceniem średnim.

W drodze wyjątków w okresie pierwszego roku mogą być odnośnie do wykształcenia i wieku czynione wyjątki od powyższych warunków.

§ 7.

Komisja zarządza przedewszystkiem badanie lekarskie. Następnie zaś bada przedłożone dokumenta i świadectwa kandydatów oraz wyjaśnia zachodzące wątpliwości przez wypytywanie i egzaminowanie kandydatów.

Kandydaci na wyższych funkcjonariuszów Policji mogą być przez komisję kwalifikacyjną od powyższych badań zwolnieni. W wypadku zwolnienia przez komisję od badania lekarskiego, kandydat winien złożyć świadectwo urzędowego lekarza o stanie swego zdrowia.

§ 8.

Orzeczenia komisji zapadają w nieobecności kandydata większości głosów.

Do prawomocności orzeczeń wystarcza obecność trzech członków komisji.

§ 9.

Orzeczenia komisji opiewają:

1) może być przyjęty,

2) nie może być przyjęty,

3) należy przeprowadzić uzupełniające dochodzenia.

Orzeczenia komisji podaje się kandydatom ustnie do wiadomości.

Pisemne poświadczenia mogą być wydawane tylko na żądanie władz wojskowych, państwowych i samorządowych.

§ 11.

Orzeczenia komisji kwalifikacyjnej nie nadają kandydatom prawa do przyjęcia do Policji Państwowej.

§ 12.

Protokół z posiedzenia komisji spisuje urzędnik Komendy Policji, która zwołała posiedzenie.

Po podpisaniu przez wszystkich członków komisji, protokół należy złożyć do przechowania w archiwum urzędowym.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) Wojciechowski.

Warszawa, 29 sierpnia 1919 r.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu w przedmiocie zmiany Zarządcy Państwowego Zakładów Tow. Akc. Rosyjskiego Przemysłu Żelaznego dawniej B. Hantke w Warszawie.

Mianowanego rozporządzeniem mojem z dnia 17 grudnia 1918 r. Zarządcę Państwowego Zakładów przemysłowych Tow. Akc. Rosyjskiego Przemysłu Żelaznego (dawniej B. Hantke w Warszawie) pana Erazma Poliktera niniejszym odwołuję.

Zarządcą Państwowymi pomianionych Zakładów mianuję inż. Stanisława Helbera.

Minister Przemysłu i Handlu. (-) Szczeniowski.

Szef Sekcji: (-) Czesław Klarner.

Warszawa, d. 30 sierpnia 1919 r.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu w przedmiocie sekwestru cystern naftowych.

Na mocy ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 414) zarządzam, co następuje:

Art. 1. Wszystkie, znajdujące się na terenach Rzeczypospolitej cysterny wagonowe na ropę i produkty naftowe, prócz cystern zagranicznych, nadeszłych po dniu 1 lipca 1919 r. z państw zagranicznych po odbiór ropy i przetworów naftowych, są zasekwestrowane.

Art. 2. Sekwestratorem cystern jest Oddział Ruchu Cysternami Ministerstwa Przemysłu i Handlu, któremu służy wyłączne prawo dysponowania zasekwestrowanymi cysternami.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w „Monitorze Polskim”.

Minister Przemysłu i Handlu: w/z. (-) Henryk Strasburger.

Szef Sekcji: (-) Czesław Klarner.

Warszawa, dnia 29 sierpnia 1919 r.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Z Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Wydział Prasowy Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej komunikuje:

Na pośrednictwem Inspekcji Pracy 22 obwodu w Lublinie zawarto, po sześciiodniowych pertraktacjach w dn. 3, 5, 10 i 21 lipca, oraz 7 i 8 sierpnia b. r. umowę zbiorową między właścicielami nieruchomości w Lublinie, a dozorcami tych nieruchomości w obecności Naczelnika policji miejskiej i przedstawicieli delegatów właścicieli nieruchomości i dozorców domowych, pod przewodnictwem miejscowego Okręgowego Inspektora pracy na następujących warunkach:

Każdy właściciel nieruchomości w obrębie miasta i przedmieść Lublina wpłaca jednorazowo kwotę, odpowiadającą wysokości jednomiesięcznej płacy zatrudnionego przez dozorcę domowego na rzecz „Kooperatywy dozorców domowych m. Lublina“ do oddziału lubelskiego Banku Handlowego w Warszawie, w celu umożliwienia dozorcóm domowym utworzenia kooperatywy własnej, w terminie do dnia 30 września b. r. w razie niezastosowania się do tego, uchylający się podlega grzywnie na korzyść kooperatywy, według orzeczenia Komisji Rozjemczej. Nadto właściciel nieruchomości w Lublinie przysługuje prawo wyłonienia ze swego grona Komisji Rozjemczej do kontrolowania działalności omawianej kooperatywy.

Sprawy sporne między właścicielami nieruchomości a dozorcami domowymi rozstrzyga Komisja Rozjemcza, działająca na podstawach następujących: a) w skład Komisji wchodzi, po trzech, delegaci właścicieli nieruchomości i dozorców domowych, oraz delegat Magistratu m. Lublina, jako przewodniczący, z głosem doradczym, b) Komisji Rozjemczej przysługuje prawo kooptacji swych członków w celu utworzenia, w razie potrzeby, podkomisji, c) w razie równości głosów przy rozstrzygnięciu spraw przez Komisję Rozjemczą, sprawa sporna zostaje przedstawiona Inspektorowi Pracy do decyzji, d) członkowie do Komisji Rozjemczych ustalają w swoim zakresie: delegacja właścicieli nieruchomości, wybrana na ogólnym zebraniu dn. 7 sierpnia 1919 r. oraz Związek Zaw. Dozorców Domowych w Lublinie, e) Komisja Rozjemcza rozpatruje wyłącznie osobiste, niezaagitowane zaalenia dozorców domowych, względnie właścicieli nieruchomości, f) zaalenie to wnosić należy do Magistratu m. Lublina, g) właściciel małej nieruchomości nie może być zniewolony do trzymiania dozorcę domowego, h) wysokość jednorazowej opłaty na „Kooperatywę dozorców m. Lublina“ określa się według plac pobieranych przez dozorców domowych w dn. 1 sierpnia 1919 r., a w tych wypadkach, w których ta wysokość nie została jeszcze ustalona, decyduje uchwała Komisji Rozjemczej i) podwyższenie dotychczasowych, pobieranych przez

dozorców domowych, plac miesięcznych, jest dopuszczalne w kwestjach spornych tylko w razie, jeżeli właściciel domu sprzeciwia się ubocznemu zarobkowi dozorcę domowego, j) każdy dozorca obowiązany jest ściśle wykonywać coziemnie swe zadania obowiązkowe, wyszczególnione w regulaminie obowiązującym porządku domowego, k) czczeniści, wydane przez dotychczasową Komisję Rozjemczą, pozostają w mocy.

W razie zatargu między właścicielem nieruchomości, a dozorcą domowym, przewidującego w swoim wyniku eksmisję dozorcę domowego, bada całą sprawę Komendant Policji, zasięgając informacji tak u właściciela nieruchomości, jak i u Związku Zawodowych Dozorców Dom. i wydaje opinię, która może być wycieczną dla Sądu rozstrzygającego spór. O ile eksmisja dozorcę domowego następuje na mocy wyroku sądowego, to Związek Zaw. Dozorców Domowych obowiązany jest współdziałać w wykonaniu eksmisji.

Dozorcę domowi, względnie Zw. Zawodowy tychże, zobowiązują się nie popierać do dn. 31 sierpnia b. r. ewentualnych, na tie ekonomicznych opartych, żądań strajkiem.

Z Głównego Urzędu Likwidacyjnego.

Rozporządzeniem Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego z dn. 10 sierpnia 1919, wydanym w porozumieniu z Generalnym Delegatem Rządu dla Galicji, utworzony został na zasadzie art. 6 dekretu z dn. 31 stycznia 1919 r. Nr. 12, Dz. P. P., oraz stosownie do uchwały Ministrów z dn. 18 lipca 1919 r. Małopolski Komisarjat Głównego Urzędu Likwidacyjnego z siedzibą we Lwowie i z zakresem działania na obszar ziem byłego zaboru austriackiego.

Zadaniem tego Komisarjatu będzie współdziałanie w akcji ustalania i oszacowania świadczeń i strat wojennych, przygotowanie i opracowanie materiałów, odnoszących się do rozrachunku między Państwem Polskiem a b. Austriją, oraz między obywatelami polskimi a b. rządamiaborczymi, w końcu przeprowadzenie w ramienia Głównego Urzędu Likwidacyjnego wszystkich akcji, wynikających z wykonania traktatów pokojowych, a leżących w kompetencji Głównego Urzędu Likwidacyjnego.

Komisariat jest organem państwowym, podlegającym bezpośrednio Prezesowi Głównego Urzędu Likwidacyjnego. Generalnemu Delegatowi przysługuje w granicach jego upoważnień prawo nadzoru i wglądu w czynności Komisarjatu, któremu przez podwładne sobie władze i urzędy używa wszelkiej pomocy w wykonywaniu tych czynności.

Komisariat przyjmuje agendy Krakowskiej Komisji Głównego Urzędu Likwidacyjnego. Na czele Komisarjatu stoi Komisarz i jego zastępca.

Prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego zamianował Komisarzem Małopolskiego Komisarjatu tegoż Urzędu profesora Uniwersytetu Iwowskiego D-ra Jerzego Michalskiego, a jego zastępcą, docenta tego Uniwersytetu D-ra Ignacego Weinfeldta.

TELEGRAMY PROTESTUJĄCE W SPRAWIE GÓRNEGO ŚLĄSKA.

W dalszym ciągu nadeszły na ręce Pana Prezydenta Ministrów telegramy: od Rady miejskiej Niemieszawy, wieceu w Kościanie, wieceu Narodowego Związku Robotniczego we Włodawku, Radomiu i Piotrkowie, Kaliskiego Komitetu pomocy dla Śląska, zgromadzenia obywatelskiego Tarnowa i okolicy oraz wieceu mieszkańców Głowna i okolicy.

W dalszym ciągu nadeszły na ręce Pana Prezydenta Ministrów telegramy: od Rady miejskiej Siedlec, Rady miejskiej Pułtuska, Rady miejskiej Sochaczewa, wieceu w Cieclocinoku, Rady ludowej pow. Mogileńskiego, wieceu Narodowego Związku Robotniczego w Kielcach i wieceu w Nowym Sączu.

Wiadomości bieżące.

Poprawa bytu robotników miejskich. Wobec drożyzny i lichwy żywnościowej, Magistrat postanowił wystąpić do Rady Miejskiej z wnioskiem o uwzględnieniu żądań robotników miejskich, a mianowicie: 1) zorganizować, poczynając od 1 września r. b., sprzedaż artykułów, objętych monopolem państwowym, po cenach, ustalonych przez Ministerstwo; 2) zorganizować, poczynając od 1 września, sprzedaż pozosta-kontyngensowych artykułów spożywczych w ilościach i po cenach, ustalonych przez Magistrat; 3) od chwili rozpoczęcia sprzedaży artykułów żywnościowych, deputat dotychczasowy miejski zostanie skasowany, równoważnik zaś jego w wysokości m. 40-30, resp. 20 będzie wypłacany pracownikom comiesięcznie, jako dodatek dożywizny; 4) zamiast deputatu kartoflanego, wypłacić jednorazowo w formie dodatku dożywiznego po mk. 20 w końcu roku; 5) każdy robotnik, niezależnie od stanu rodziny, otrzymywać będzie po jednym korcu węgla miesięcznie po cenach, ustalonych przez Magistrat, o ile węgiel na cele opałowe miasta będzie dostarczany nie mniej, niż 50 wagonów dziennie, o ile dostawa będzie mniejsza, nastąpi zmniejszenie. Również każdy robotnik otrzymywać będzie po 3 pudy drewna po cenach magistrackich; 6) wobec ciężkich

czasów, by dać robotnikom możność poczynienia sprawunków dużych i t. p., drogą wyjątku proponuje się wypłacanie 13 pensji czystej bez żadnych dodatków (tym wszystkim pracownikom, którzy pracowali pełne 6 miesięcy; 7) wreszcie wydać dodatki dożywizniane w stosunku: 20% dla pobierających placę miesięczną do 480 mk., 15% do 600 i 10% do 720 mk., przyzem placę miesięczną należy rozumieć bez wszystkich dodatków.

Od Państwowej Komisji Przywozu i Wywozu. Podaje się do ogólnej wiadomości, że od dnia 28 sierpnia r. b. poczynając, do podań, składanych o przywóz papieru i faktury oraz artykułów włóknienniczych (przędza, nici, tkaniny i inne artykuły oprócz surowców) winny być dołączane odpowiednie próby z oznaczeniem cen.

Do podań o przywóz artykułów leczniczych, farmaceutycznych i środków trujących winny być dołączane zaświadczenia Ministerstwa Zdrawia Publicznego; do podań o przywóz tytoniu i wyrobów tytoniowych—zaświadczenie Dyrekcji Monopolu Tytoniowego.

Podania, nie odpowiadające warunkom powyższym, przez Państwową Komisję Przywozu i Wywozu rozpatrywane nie będą.

Zjazd przedstawicieli polskiej prasy chrześcijańsko-narodowej. Zjazd przedstawicieli polskiej prasy chrześcijańsko-narodowej odbędzie się w Krakowie, we wtorek, dnia 9 września 1919 r., z okazji Zjazdu Chrześcijańsko-Narodowego Stronnictwa Robotniczego, w sali Rady powiatowej, przy ul. Pijarskiej l. 1.

Program: O godz. 9 rano Msza św. w kościele N. Marii Panny. O godz. 10 przed południem: 1) Zagajnik. 2) Obecny stan prasy chrześcijańsko-narodowej na ziemiach polskich—red. Karol Hoteleka. 3) Jakiej prasy nam potrzeba: a) codzienna—ks. red. Franciszek Błotnicki; b) robotnicza—red. Jan Puchalka, sekretarz gen. Związku zawodowych; c) ludowa—ks. Ludwik Kasprzyk. 4) Dyskusja. Popołudniu: 5) Organizacja prasy chrześcijańsko-narodowej w obecnej chwili—red. Władysław Horowicz. 6) Dyskusja. 7) Wnioski i uchwały. 8) Zamknięcie Zjazdu. W przeddzień zjazdu odbędzie się w sali hotelu Poltera o godz. 8 wieczór zebranie towarzyskie, celem zapoznania się uczestników Zjazdu.

Złoto w bankach. Według informacji prasy paryskiej, na dzień 15 lipca r. b. było złota w bankach centralnych oraz banknotów w obiegu (we frankach):

Table with 3 columns: Złoto w kasach, Banknoty w obiegu. Rows include: Stany Zjednoczone (4,528,000,000 / 12,496,000,000), Francja (5,550,000,000 / 34,977,000,000), Anglja (2,218,000,000 / 1,972,600,000), Japonja (3,523,000,000 / 4,357,000,000), Włochy (809,000,000 / 9,308,000,000), Rosja (? / 450,332,000,000), Niemcy (1,393,000,000 / 37,272,000,000), Hiszpanja (2,290,000,000 / 3,584,000,000), Holandja (1,303,000,000 / 2,122,000,000), Szwajcaria (468,000,000 / 884,000,000)

Liczba, dotycząca Rosji, nie jest pewna, aczkolwiek zdaje się nie ulegać wątpliwości, że suma wypuszczonej banknotów istotnie przewyższa 450 miliardów rubli.

Przypomnieć należy, że z początku wojny rosyjski Bank państwa miał około 9 miliardów złota (po przeliczeniu na walutę frankową).

Obecnie największy zasób złota w kasach banku centralnego posiada Francja, za którą idą Stany Zjednoczone Ameryki Połudnocy, następnie zaś Hiszpanja, później Anglja.

Jeżeli jednak zwrócimy uwagę na stosunek złota do wypuszczonych banknotów w każdym kraju, okaże się, że na pierwszym miejscu stoi Anglja, która ma więcej złota w centralnej instytucji emisyjnej, aniżeli banknotów w obiegu. Dalej idzie Japonja, z pokryciem złotem w wysokości 81%, następnie Hiszpanja. Niemcy i Rosja stać będą, oczywiście, na ostatnich miejscach.

Wskutek wojny, do niektórych państw popłynął potok złota. Stany Zjednoczone Ameryki Połudnocy w czerwcu roku 1914 miały w kasach instytucji centralnej około miliarda złota (we frankach), natomiast w r. b.—przeszło 4 1/2 miljarda; in-nemi słowy, zasób złota pomnożył się więcej, niż czterokrotnie. Hiszpanja w lipcu roku 1914 miała w banku centralnym złota (we frankach) 513 milionów franków, w styczniu zaś roku 1919 — 2,290,000,000. Holandja miała 338 milionów, obecnie zaś ma 1,368,000,000; Szwajcaria miała 176 1/2 miliona, obecnie zaś ma około pół miljarda.

„Dziennik Gdański“. Pod takim nagłówkiem zaczęło od 1 sierpnia wychodzić w Gdańsku nowe pismo polskie. Pierwszy numer jest wcale bogato wyposażony w treść poważną i urozmaiconą.

TELEGRAMY.

Komunikat Sztabu Generalnego.

Warszawa, 31 sierpnia (PAT). — Front litewsko-białoruski: Na odcinku północnym frontu oddziały posuwają się naprzód bez szczególnego kontaktu z nieprzyjacielem.

Na odcinku wschodnim—bez zmiany. W okolicy Bobrujska ożywniona działalność artylerji.

Front wołyński i galicyjski: Spokój.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego:

Haller, pułkownik.

Otwarcie teatru w Poznaniu.

Poznań, 1 września (PAT). — Wczoraj odbyło się uroczyste otwarcie Teatru Wielkiego o godzinie 12-ej w południe. Akademię uroczystościową rozpoczęto hymnem: „Jeszcze Polska nie zginęła“. Po odczytaniu depeszy gratulacyjnej Naczelnika Państwa wypowiedzieli mowy uroczystościowe: prezydent miasta p. Drwęski i Władysław Rabski. Adres teatru lwowskiego odczytał p. Tarasiewicz; jako przedstawiciel Związku artystów polskich przemówił p. Kotarbiński. O godzinie 2-ej podejmowało miasto zaproszonych gości w Ratuszu. Wieczorem wystawiono „Halkę”.

Polacy, jako Słowacy.

Warszawa, 31 sierpnia (PAT). — Komisje czeskie, spisujące ludność na Orawie i Szpizu na podstawie tajnej instrukcji, udzielonej z góry, zapisują ludność polską jako słowacką. Opornych zmuszają zandarmi, lub podpisują sami.

Cześć a Śląsk.

Cieszyn, 30 sierpnia (PAT). — Jak się dziś już wyjaśnia, zmuszanie górników Zagłębia Ostrawsko-Karwińskiego do strajku, który miał być rzekomo protestem przeciwko decyzji Ententy o przyłączeniu Śląska polskiego do Polski, nastąpiło przedewszystkiem z inicjatywy rządu czeskiego. Dnia 28 b. m. zjawił się w Morawskiej Ostrawie na ulicach afisz z wezwaniem do strajku, a z podpisem „Narodniého Wyboru pro Slesko”. Dalej jeden z członków komisji węglowej, jak również dwóch robotników, których nazwiska ze względu na ich bezpieczeństwo cytować nie można, zeznali protokolarnie, że w południe dnia 28 b. m. odbyło się w lokalu „Narodniého Wyboru” w Ostrawie zebranie czeskiej Administracji szybow Zagłębia Ostrawsko-Karwińskiego, na którym odczytano depezę Benesa, wzywającą do strajku; wreszcie oficjalny udział władz czeskich w tym zbrodniczym dziś strajku, pozbawiającym Europę węgla i mającym fałszywie świadczyć o czeskim proteście Śląska przeciwko uchwale Ententy, da się jeszcze stwierdzić przez udział wojsk w zmuszaniu polskich górników do bezrobocia. Tak np. na szybie Albinka, gdy górnicy polscy wychodzili z kopalni, szpaler wojska, ustawiony przy wyjściu, bił robotników za to, że nie strajkują. W Boguminiu naprzeciwko domu, gdzie pracowało wielu murarzy, ustawiono karabiny maszynowe przeciwko pracującym. W Karwinie dziś odbył się formalny najazd jakichś obcych zbirów. W towarzystwie czeskich żołnierzy dokonali dosłownie pogromu polskiej ludności, szczególnie na szybie Hunryka. W Suchej, na szybie Franciszka Mzefa, oddział regularny, z dwudziestu żołnierzy zwołony, zabarykadował wejście do kopalni, nie pozwalając Polakom iść do pracy. Jakiemiś środkami teroru działają Cześć, niech służą fakty, że grożą ni zatópieniem kopalni, przedewszystkiem Betyliny i Heleny. W szybie Nowym, w Łazach, dyrektor Gólsiern głośno oświadczył, że wyrzuci wszystkich Polaków z kopalni, lub że polegą od nowej katastrofy. Cześć obiecywali i Polakom, że będą im płacić za strajk. Górnicy czeszy z Pietwałdu, Ostrawy i Rychwałdu uchwalili niby to wrócić do pracy i wysłali deputację do generała Goodyera z tą zapowiedzią. Potem jednak rozbiegli się po gminach, kolonjach i kopalniach, nawołując do strajku. Górnicy polscy bronią się przeciwko terrorowi, narazie zachowując godną i pokojową postawę, gdyż wiedzą, że spokojem mogą wygrać sprawę i że bezprzykładne gwałty Czechów, wobec których błędna barbarzyństwa pruskie na Górnym Śląsku, przyczynią się do zdemaskowania polityki czeskiej. Górnicy polscy codzień zjawiają się do pracy i tam, gdzie mogą pracować, pracują ze zdwojoną energią. Niestety, dozorcami i sztygarami są Cześć, a bez ich pomocy robotnicy nie mogą utrzymać ruchu w kopalniach. Nieodzownym jest zmobilizować dozorców i sztygarów z całej Polski, by mieć ich pod ręką w chwili, gdy Cześć usuną się z Zagłębia Karwińskiego. Polscy sztygarzy i dozorczy po okupacji Zagłębia przez Czechów, musieli chronić się przed przesładowaniami czeskiemi.

Delegacja górników polskich z Ostrawy zjawiła się u Goodyera, oświadczając mu, że górnicy polscy mimo naganki czeskiej chcą pracować. Równocześnie związek górników z Frysztadtu złożył u amerykańskiej komisji węglowej protest przeciwko strajkowi. W kołach górników polskich panuje przekonanie, że jedynie obsadzenie rewiru ostrawsko-karwińskiego przez oddziały wojsk Koalicji może kres położyć terrorowi, umożliwić produkcję węgla i uchronić Śląsk Cieszyński przed tragedją Śląska Górnego.

Cieszyn, 31 sierpnia (PAT). — Dzisiaj zakończyć się ma w całym rewirze węglowym strajk polityczny czeski, który się nie udał, a który miał być wyzyskany przeciwko Polsce.

Cieszyn, 31 sierpnia (PAT). — Dziennik czeski „Demokracja” ogłosił dokumenty, z którychby wynikało, że Koalicja przyznała Czechom wszystkie obszary, obejmujące graniczne historyczne Czech. Istnieć ma też telegram ministra Pichona do byłego prezydenta ministrów Kramarza, uznający aspiracje Czechów za usprawiedliwione i zapowiadający przywrócenie niepodległości Czecho-Słowaczyny w jej historycznych granicach. Dziennik wyżej przytoczony twierdzi, jakoby i Anglja w dniu 20 stycznia bieżącego roku za pośrednictwem poselstwa szwedzkiego w Londynie uznać miała aspiracje czeskie, wymieniając wyraźnie historyczne granice Czech, Moraw i Śląska Austriackiego.

Walki na Górnym Śląsku.

Sosnowiec, 31, VIII, (PAT). Walki na Górnym Śląsku trwają dalej. Od czasu do czasu dochodzi do Sosnowca huk armat.

Odjazd Hoovera.

Wiedeń, 31, VIII, (PAT). Wedle doniesień pism, Hoover wyjedzie do Ameryki 2-go listopada na parowcu „Maurytanja”.

Nowe stemplowanie banknotów.

Wiedeń, 31, VIII, (PAT). „Telegraphen Compagnie” donosi z Lublany: Wedle doniesień dzienników zagrzebskich, zamierzone jest ponownie stemplowanie banknotów w Jugosławiji. Stemplowanie będzie przeprowadzone w inny sposób, niż pierwotnie.

Mniejszości narodowe w Rumunji.

Wiedeń, 31, VIII, (PAT). Biuro korespondencyjne donosi iskrowo pod datą 30-go b. m.: „Times” podaje oświadczenie kół rumuńskich w sprawie postanowienia o ochronie mniejszości narodowych. Wedle tego oświadczenia, Rumunja nie przyjmie tych postanowień. Polska, Czecho-Słowacja i Jugosławija są złym przykładem, za którym Rumunja nie pójdzie. Państwa te zawdzięczają swe powstanie i samodzielność Entencie, podczas gdy Rumunja własnymi siłami utrzymała się przy samodzielności kiemi ofiarami, mogła nadal utrzymać.

Senat. Morgentau w Stanisławowie.

Lwów, 31, VIII, (PAT). Senator Morgentau wyjechał do Stanisławowa, wczorajem wraca do Lwowa, gdzie zabawi jeszcze dwa dni.

Okupacja Bułgarii.

Wiedeń, 31, VIII, (PAT). Biuro koresp. donosi z Wersalu: General Franchet d'Espéray przeprowadził obsadzenie Bułgarii wojskami francuskimi na czas, aż do ratyfikacji traktatu pokojowego. W Sofji, Warnie i Szumli ogłoszono stan obłężenia. Agencja bułgarska podaje, że podczas rozbrajania wojsk bułgarskich przyszło w niektórych miejscach do walk.

Na Węgrzech.

Wiedeń, 31, VIII, (PAT). „Neue Freie Presse” donosi z Budapesztu, że minister Heinrich podjął się roli pośrednictwa między Friedrichem a blokiem liberalnym. Heinrich przedstawił już listę nowego gabinetu. W gabinecie tym Lovasy objął tekę ministerjum spraw zagranicznych, Garami handel, Rubiszet rolnictwo.

Szach perski jedzie do Europy.

Wiedeń, 31, VIII, (PAT). Biuro koresp. donosi z Wersalu: Wedle telegramu z Konstantynopola szach perski opuścił Konstantynopol i w towarzystwie przydzielonego do jego otoczenia oficera angielskiego udał się na angielskim okręcie wojennym w dalszą podróż do Europy.

Ebert mówi...

Nauen, 30, VIII, (PAT). (Radio st. Warsz.). Prezydent rządu Ebert oświadczył w mowie wygłoszonej niedawno, że należy połączyć wszystkie siły państwa w jedną organizację skonsolidowaną i jednolitą. Ujednostajnienie rządu daje się pogodzić z indywidualną niezależnością poszczególnych państw niemieckich. Rząd niemiecki, przeprowadzając dzieło konsolidacji i ujednostajnienia, czyni wszystko, ażeby uniknąć zatargów pomiędzy poszczególnymi państwami niemieckimi.

Niemcy a Włochy.

Nauen, 30, VIII, (PAT). (Radio st. Warsz.). Ze względu, że przed ratyfikacją traktatu pokojowego niemożliwym jest nawiązać oficjalne stosunki między Niemcami i Włochami, konsul generalny Korff otrzymał pole-

cenie poczynienia przygotowań ku podjęciu stosunków handlowych między obu wymienionymi państwami.

Traktat z Austriją.

Lyon, 30, VIII, (PAT). (Radio st. Warsz.). Rada Najwyższa Ententy ukończyła dziś prace nad poprawionym traktatem pokojowym z Austriją. Ustanowiono również formułę pisma, które ma być przedłożone delegacji austriackiej. Tekst traktatu zakomunikowany będzie oficjalnie kanclerzowi Rennerowi przez jenerałnego sekretarza konferencji pokojowej Dutasta w przyszły wtorek. Pozostawiony będzie delegatom austriackim termin pięciodniowy na przygotowanie odpowiedzi. Podpisanie traktatu odbędzie się tedy w St. Germain dnia 7-go września. Traktat z Austriją nie rozstrzyga sprawy przynależności Fiume.

Sytuacja na Węgrzech.

Lyon, 30, VIII, (PAT). (Radio st. Warsz.). Prezydent węgierskiej rady ministrów Friedrich wystosował do Clemenceau notę w sprawie sytuacji na Węgrzech. Friedrich prosi przewodniczącego konferencji pokojowej, ażeby wydał misji międzysojuszniczej, rezydującej w Budapeszcie, zlecenie niemieszania się do spraw wewnętrznej polityki węgierskiej. W dalszym ciągu prezydent ministrów Friedrich zaznacza, że gabinet jego zamierza w jak najkrótszym czasie przeprowadzić wybory do Zgromadzenia narodowego i prosi o wysłanie do Węgier delegacji, celem kontrolowania akcji wyborczej. Aż do chwili, w której obecny rząd węgierski będzie mógł złożyć ster władzy w ręce Zgromadzenia narodowego, polityka jego mieć będzie na celu: zwalczanie bolszewizmu, troskę o wzmożenie produkcji i zaopatrzenie ludności w żywność, oraz równości politycznej, wreszcie przeprowadzenie wyborów do zgromadzenia narodowego.

Lyon, 30, VIII, (PAT). (Radio st. Warsz.). Wedle poczynionych spostrzeżeń, zarządzenia Rady Pięciu, dotyczące Węgier, przestrzegane są jedynie na pozór. Np. arcyksiążę Józef usunął się z Budapesztu, lecz władzę po nim objął jego minister, tak iż w rezultacie dotyczący rząd arcyksięcia Józefa sprawuje władzę i nadal.

Dwa amerykańskie pułki posłano na Górny Śląsk.

Wiedeń, 31, VIII, (PAT). Biuro korespondencyjne donosi z Waszyngtonu: Sekretarz wojny Barker przyznał, że 2 amerykańskie pułki odeszły z przeznaczeniem na Górny Śląsk. Wysłanie ich nastąpiło na prośbę rady koalicyjnej, która to prośba została uwzględniona za poradą generała Persingo.

REPERTUAR TEATRÓW WARSZAWSKICH.

- Teatr Rozmaitości. Dziś „Eskapada”, jutro „Warszawianka” i „Sedziowie”.
- Teatr Letni. Dziś i jutro „Żołnierz Królowej Madagaskaru”.
- Teatr Nowości. Dziś „Krysia Leśniczanka”, jutro „Targ na dziewczęta”.
- Teatr Praski. Dziś i jutro „Podróż po Warszawie”.
- Teatr Polski. Dziś i jutro „Miss Hobbs”.
- Teatr Powszechny. Dziś i jutro „Azja Tuhał-Bejowicz”.

Przegląd Dyplomatyczny

Pismo poświęcone zagadnieniom polityki międzynarodowej.

Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca.

- Prenumerata wraz z przesyłką:**
- Rocznie . . . . . Mk. 40.
  - Półrocznie . . . . . „ 20.
  - Kwartalnie . . . . . „ 10.

Adres Redakcji: Warszawa, Pałac Staszica.

Skład Główny w Księgarni Gebethnera i Wolffa, Warszawa, Lublin, Łódź
Kraków: G. Gebethner i S-ka

